

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Kirkon Ulkomaanapu (KUA) kiittää mahdollisuudesta lausua tilauskoulutuksen muutoksista osana ammatillisen koulutuksen lakimuutoksia. Kirkon Ulkomaanapu on huolissaan tilauskoulutukseen suunniteltujen muutosten vaikutuksista kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla toimiviin yrityksiin.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

-

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

-

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

-

Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Kirkon Ulkomaanapu on huolissaan tilauskoulutukseen suunniteltujen muutosten vaikutuksista kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla toimiviin yrityksiin.

Suomi on onnistuneesti nostanut koulutuksen kehitysyhteistyön painopisteeksi. Laadukas koulutus on perusedellytys niin köyhyyden vähentämiselle, työpaikkojen luomiselle, talouskasvulle, tasa-arvolle, vakaille demokratioille kuin ilmastonmuutoksen torjumiselle. Afrikan maissa joka vuosi noin 10–12 miljoonaa nuorta tulee työmarkkinoille, mutta uusia työpaikkoja syntyy vain 3 miljoonaa. On välttämätöntä, että nuoret saavat sellaista koulutusta, joka johtaa työllistymiseen ja toimeentuloon.

Kirkon Ulkomaanapu on osakkaana Omnia Education Partners (OEP) -yhtiössä, joka kehittää ammatillisen koulutuksen ratkaisuja yhdessä kansainvälisten kumppanien kanssa. OEP on ollut mukana kehittämässä ammatillista koulutusta esimerkiksi Palestiinassa ja Ukrainassa.

Nyt lausunnolla oleva luonnos heikentää edelleen suomalaisten koulutuksenjärjestäjien

ja yritysten toimintamahdollisuuksia ja kilpailukykyä moniin maihin verrattuna. Kirjaus ei myöskään huomioi eri maiden lainsäädännön edellytyksiä tilauskoulutuksen toteuttamisen käytännöille. Tutkintovientä voidaan toteuttaa eri kohdemaissa ja kotimaassa tai yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Lakiesitys pyrkii puuttumaan aitoihin tilauskoulutuksessa havaittuihin ongelmiin erityisesti Suomeen tulleiden opiskelijoiden oikeusturvan kohdalla. Kirkon Ulkomaanapu jakaa tämän huolen. Nyt lausunnoilla oleva esitys vaikuttaa negatiivisesti kuitenkin myös aivan toisentyyppiseen toimintaan.

Nyt lausunnolla oleva luonnos 33 § muuttamisesta säätää, että tilaajan tulisi olla myös koulutuksen rahoittaja. Tämä asettaisi koulutuksenjärjestäjät ja koulutuksen järjestäjien tytär- ja osakkuusyhtiöt sekä muut yhteistyötahot haastavaan tilanteeseen. Tilauskoulutuksessa rahoitus voi tulla myös kolmannelta osapuolelta, näin on usein esimerkiksi kehitysyhteistyössä. Ei ole tarkoituksenmukaista, että nämä yhtiöt rahoittavat itse koulutuksen, koska silloin ei ole kysymys viennistä.

Kuntalaki edellyttää, että kuntayhtymät yhtiöittävät voittoa tavoittelevan kaupallisen toiminnan. Käytännössä tällöin tytär- tai osakkuusyhtiö (ei siis välttämättä in-house-yhtiö) tekee kaupalliset sopimukset EU:n ulkopuolella, ja toimii tilaajana kuntayhtymältä. Tytär- tai osakkuusyhtiö perii tilauskoulutukseen liittyvät maksut ulkomaiselta tilaajalta tai muulta koulutuksen kustantavalta taholta, joka voi olla myös ns. kolmas osapuoli (esimerkiksi YK-järjestä, tai kehityspankki).

Toivomme, että valmistelussa ehdotetun 33 § pykälän muotoilua voidaan vielä tarkentaa. Mikäli pykälän muotoilu muutetulta osalta olisi alla olevan mukainen, toisi se läpinäkyvyyttä eri tilaajien välisiin sopimuksiin ja toisaalta velvoittaisi koulutuksen järjestäjiä tarkistamaan, että mahdolliset kumppanit toimivat eettiseltä pohjalta.

33 § Koulutuksen järjestäjä voi järjestää tilauskoulutuksena opiskelijaryhmälle järjestämisluvassa määrättyjä tutkintoja ja tutkinnon osia sekä niihin valmistavaa tutkintokoulutusta. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että tilauskoulutukseen osallistuvat ovat tietoisia oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Tilaajana voi toimia tilauskoulutuksessa Suomen valtio, toinen valtio, kansainvälinen järjestö taikka suomalainen tai ulkomainen julkisyhteisö, säätiö tai yksityinen yhteisö.

Koulutuksen järjestäjän tulee varmistaa, että tilauskoulutuksessa rahoittajana toimii Suomen valtio, toinen valtio, kansainvälinen järjestö taikka suomalainen tai ulkomainen julkisyhteisö, säätiö tai yksityinen yhteisö.

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

-

Laakso Tapio
Kirkon Ulkomaanapu